



Esitutinnan päätöksentekomenettely

ASIAN VIREILLETULO

Apulaisoikeuskansleri tutki omasta aloitteestaan 13.10.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/934/70/2025](#) esitutkintoja, jotka oli poliisiasian tietojärjestelmässä luokiteltu lähisuhdeväkivallaksi ja tietojärjestelmän kirjausten perusteella päätetty asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi. Helsingin poliisilaitoksen lausunnossa oli esitutinnan 5500/R/-/24 osalta todettu tutkinnanjohtajan selvityksestä ilmenevän, että tutkijana toiminut vanhempi konstaapeli oli itse kirjannut ja kuitannut lievää pahoinpitelyä koskeneen tutkinnan päätöksen poliisiasiain tietojärjestelmässä. Apulaisoikeuskansleri otti esitutkintapäätöksen päätöksentekomenettelyn erikseen tutkittavakseen.

SELVITYS

Poliisihallitus on antanut apulaisoikeuskanslerin pyytämän 12.12.2025 päivätyn lausunnon, jonka liitteenä on ollut Helsingin poliisilaitoksen lausunto 13.11.2025 sekä rikoskomisario A:n ja vanhempi konstaapeli B:n selvitykset.

RATKAISU

Valtion virkamieslain (750/1994) 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työjohto- ja valvontamääräyksiä.

Esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaa johtaa tutkinnanjohtaja, jona toimii pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettu pidättämiseen oikeutettu virkamies.

Esitutkintalain 2 luvun 3 §:n mukaan tutkija suorittaa tutkinnanjohtajan johdon ja valvonnan alaisena epäiltyä rikosta koskevat kuulustelut ja muut esitutkintatoimenpiteet sekä toteuttaa tutkinnanjohtajan antamat asian tutkintaa koskevat määräykset ja suorittaa muut tutkijalle lain mukaan kuuluvat toimenpiteet.

Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin saadaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä.

Eduskunnan oikeusasiamies Petri Jääskeläinen on 29.12.2023 antamassaan esitutkinnan päätöksentekoprosessia koskevassa ratkaisussaan [EOAK/4610/2022](#) todennut pitävänsä ongelmana sitä, että tutkijoilla on ylipäättään teknisesti mahdollista tutkinnanjohtajan puolesta kuitata yksittäinen ilmoitus poliisiasian tietojärjestelmä Patjassa. Oikeusasiamies totesi pitävänsä hyvin ongelmallisena, että poliisin tietojärjestelmään on luotu mahdollisuus käytännössä tehdä päätöksiä toisen puolesta, ja vielä siten, että päätöksen voi tehdä myös virkamies, jolla asemansa puolesta ei ole edes laillista oikeutta tehdä asiassa päätöksiä. Menettelytapa voi käytännössä johtaa siihen, että tutkinnanjohtaja ei tosiasiallisesti itse perehdy lainkaan asiaan, jossa kuitenkin tehdään hänen tunnuksellaan hyväksytty päätös.

Poliisihallituksen 1.11.2023 voimaantulleessa ohjeessa Esitutkinnan priorisointi ja päätöksenteko ([POL-2023-68548](#)) todetaan, että tutkinnanjohtaja ei voi delegoida varsinaista päätöksen tekemistä tutkijalle. Tutkinnanjohtaja tai hänen sijaisensa voi esitutkintalain 2 luvun 2 §:n ja 3 luvun 3 §:n mukaisesti valmistella ja päättää itse vastuunsa alla olevat päätökset. Vaihtoehtoisesti tutkinnanjohtaja voi määrätä asian tutkijan tai muun henkilön valmistelemaan päätöksen tutkinnanjohtajalle päätöksentekoa varten. Valmistelija voi kirjata päätökseen sen edellyttämät tiedot. Tutkinnanjohtaja tarkastaa ja päättää asian tietojärjestelmässä. Tutkinnanjohtaja vastaa päätöksen oikeellisuudesta ja lainmukaisuudesta sekä siitä, että päätös täyttää esitutkintalain 11 luvun 1 §:n 2 momentin asettamat vaatimukset.

Poliisihallituksen ohjeen mukaan tutkinnanjohtajan tietojärjestelmässä omilla tunnuksillaan hyväksymä ja näin sähköisesti tietojärjestelmässä allekirjoittama päätös annetaan esitutkinnassa läsnä olevalle tai toimitetaan asianosaiselle postitse, ellei kyseisen asian kohdalla ole perusteita päätöksen toimittamisen siirtämiseen tai muuten kyseisen asian kohdalla säädetä toisin. Päätös voidaan asianosaisen suostumuksella lähettää myös sähköpostitse tietojen salassapito huomioiden tai Suomi.fi -palvelun kautta. Sähköisellä allekirjoituksella tarkoitetaan ohjeessa esitutkinnan päätöksen kuitaamista tutkinnanjohtajan P-tunnuksella Patja-järjestelmässä.

Helsingin poliisilaitoksella ei ole ollut edellä mainittua Poliisihallituksen ohjetta tarkentavaa ohjeistusta, vaan päätöksenteossa on noudatettu edellä mainittua valtakunnallista ohjetta.

Asiassa on ollut kyse tapauksesta, jossa tutkintanimikkeinä on ollut pahoinpitely ja lievä pahoinpitely. Asiassa on suoritettu esitutkinta ja esitutkintapöytäkirja on pahoinpitelyn osalta toimitettu syyteharkintaan. Lievän pahoinpitelyn tutkinta on päätetty perusteella, että asianomistaja ei vaatinut asiassa rangaistusta. Päätöksen asiassa oli kirjannut ja kuitannut poliisiasiaain tietojärjestelmään vanhempi rikoskonstaapeli B.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario A oli selvityksensä mukaan tarkistanut asiassa syyteharkintaan lähetetyn esitutkintapöytäkirjan mutta ei ollut huomannut tietojärjestelmään tehtyä perusteluiltaan puutteellista päätöstä lievän pahoinpitelyn osalta. A on todennut, että lievän pahoinpitelyn osalta päätösperuste oli ollut oikea ja lainmukainen, mutta päätöksen perustelut olivat puutteelliset. A on sittemmin korjannut päätöstä ja se on toimitettu asianosaisille.

Poliisihallituksen ja Helsingin poliisilaitoksen lausunnoissaan toteamin tavoin asiassa oli menettely virheellisesti, kun tutkija oli itse kuitannut valmistelemansa päätöksen poliisiasiaain tietojärjestelmässä. Poliisilaitoksen lausunnossa on tuotu esille, että kyse on ollut virkauransa alussa olevan tutkijan virheellisestä menettelystä, joka on aiheutunut kokemattomuudesta. Poliisilaitos vastaa viime kädessä siitä, että asioiden käsittely on järjestetty asianmukaisesti.

Poliisihallituksen lausunnon mukaan poliisiasiaain tietojärjestelmään on tehty muutosesitys sen osalta, että jatkossa ainoastaan tutkinnanjohtajan oikeudet omaava henkilö voi päättää asian tie.

Saatan Helsingin poliisilaitoksen tietoon edellä esittämäni käsityksen virheellisestä menettelystä esitutkinnan päätöksenteossa.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Juho Lehtimäki